

– Vit mugu vera kappin

– skulu vit menna eina shippingvinnu í Føroyum. Og tað verða vit bert um vit fáa eina DIS líkandi skipan. Hetta heldur ein av odda-monnum í Supply Service í Leirvík, Tummas Justinussen, sum byggir trý frálanskip í Noregi fyri knappa milliard

SHIPPING

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Í morgin verður stór shippingráðstevna í Norðurlandahúsinum. Fyrirleikararnir halda, at tað eigur at bera til at menna føroysku shippingvinnuna, so hon gevur nóg fleiri arbeidsplass og gerst eitt meira týðandi bein undir føroyska búskapinum.

Ein teirra, sum fer at fylgja við við á ráðstevnuni í morgin, og sum eisini hevur nóg uppá hjartað, er ein aveigarunumavreiðarínum "Supply Service" í Leirvík, Tummas Justinussen. Hann er saman við øðrum farin undir eina rættiliga stóra og í føroyskum høpi óvanliga verkætlan, nevniliga at byggja trý frálanskip til eitt virði uppá einar 750 mill. kr. Skipini verða í lötuni bygd í Noregi.

Vilja skráseta í Føroyum

Stóri spurningurin hjá reiðarínum eins og hjá øðrum føroyskum reiðaríum er, hvar skipini skulu verða skrásett. Tað er eingin loyna, at fyri Tummas Justinussen eins og aðrar reiðarar, so er tað eitt ynski at fáa skipini skrásett í Føroyum, soleiðis at tey kunnu vera við til at byggja upp eina veruliga shippingvinnu við okkara egnu fólki.

Men hetta er eftir øllum at døma ikki bara sum at siga tað. Verandi FAS-skipan ger, at vit í Føroyum eru ikki kappingarfør við shippingvinnuna í útlandinum. Tað tvingar tí føroyskar reiðarar til at skráseta síni skip í útlandinum, oftani Danmark ella Noregi, har tey hava ávikavist DIS og NIS, sum eru nóg meira víðgongdar skipanir enn FAS og sum gera, at reiðari skráseta síni skip har. Skipanir hava við sær, at partur av manningunum sleppa undan at rinda skatt.

Tummas Justinussen, reiðari: – Hjá okkum, ið skulu fara út í ein marknað, sum er stýrdur av stórum útlenskum fyrirkomum, er tað

Tummas Justinussen, reiðari: – Skilabest at kopiera DIS, skulu vit menna eina shippingvinnu í Føroyum

hart nokk í sær sjálvum. Og er tú so ikki kappingarførur aftrat, so verður tað heilt vónleyst.

Hann vísir á ta óhepnu stöðu vit eru í í dag, har vit als ikki eru kappingarfør við onnur lond við teimum skipanum, sum eru galdandi í dag.

– Ætlanin hevur alla tíðina verið at skráseta skipini í Føroyum, men eru vit her ikki kappingarfør, so man er noyddur at skráseta tey í øðrum londum.

Tummas Justinussen vísir á, at tað er rætt og slætt desperatortørurvælkvalifiseraðum sjófolki í dag. Fólkin fara sjálvandi, har tey hava mest eftir, tá allar útreiðslur eru farnar av, og tað vera vit noydd at fyrihalda okkum til. Og tað er so ikki við FAS, sum vit hava í dag.

Hann vísir á, at um tey t.d. skráseta eitt systurskip í Norra og eitt í Føroyum, koyra føroyingar umborð á bæði, so hevur tann føroyski skiparin, sum siglir við tí norska skipinum, 66.000 kr. meira eftir netto um mánaðin enn føroyingurin á tí føroyska skipinum. Hetta er so víttgangandi, at tú fær ikki fólk til føroyska skipið.

– Vil man hava hesi skipini skrásett í Føroyum, vil man hava eina vinnu her, so má okkurt gerast við hesi viðurskipti. Vil man tað ikki, so er tað ein ærlig sak.

landi og síðani tað, sum man fær bygt upp av know-how innan hesa vinnu og sum so aftur skapar grundarlag fyri øðrum virkseminum og vøkstri. Skulu vit hava ein møguleika at kappast við aðrar, so mugu fyrirteytirnar ikki vera verri enn tað.

Kopiera DIS

– Hvát er idealloysnin fyri okkum?

– Kopiera DIS. Tað sigla millum 500 og 800 føroyingar undir DIS. Í dag verður tað mett at vera í lagi, at man siglur við danskum skipum og ikki gjalda skatt í Føroyum, men man má bara ikki gera tað sama við føroyskum skipum.

– Men hvat sigur tú við tey, sum halda, at tað eru bara tit reiðarar, sum vilja sleppa undan at rinda skatt og vilja sleppa á biligasta hátt?

– Tað er vanlig føroysk tankagongd. Vit sleppa lættari, um vit vilja. Tað er bara at koyra Kjöpinhavn á reyvína.

Tummas Justinussen ynskir ikki, at henda fatan hansara skal takast sum grenj. Hann ynskir bara at vísa á veruleikan sum hann er – og so fylgjarnar av honum. – Myndugleikarnir skulu ikki broyta lógina fyri okkara skyld. Men eg haldi tað er flóvisligt, um vit billa okkum inn, at vit eru verðinsmenn innan fyri

shipping, og veruleikin so er tann, at føroysk skip, sum føroyingar eiga, ið eru figgjað í Føroyum og mannað við føroyingum, eru skrásett í Danmark. Tað er lítil vísión í tí, nú so nóg verður tosað um vísiónir fyri framtíðina, um at fáa fleiri vinnulig bein at standa á osfr. Skulu vit t.d. til at menna hesa vinnuna, so verða vit noydd at gloyma, at reiðarar fáa hetta og fiskimenn hatta. At nú skal hesin og hasin bara ríka seg upp.

Unikur møguleiki

– Broyta vit FAS til DIS, hvussu sær tú so framtíðar shippingvinnuna í Føroyum?

– Føroyingar hava ein unikan, einastandandi møguleika, tí tað er einki land í heiminum, sum hevur so nóg vælkvalifiserað sjófolk sum vit hava og sum sigla undir útlenskum fløgum. Hvi skulu vit altíð vera trælir og leverandørar av arbeidsmegi. Hvi kunnu vit ikki vera okkum sjálvi. Vit hava fullan førleika at taka hetta í egnar hendur.

– Skilur tú ikki, at tað er ikki so lætt hjá føroyskum myndugleikum at góðtaka hetta, at ávisir stættir í samfelagnum skulu sleppa undan at rinda skatt?

– Tað er eitt sindur ringt hjá fólki at skilja, at man góðtekur, at ein partur av føroyingum, sum arbeiða

umborð á føroyskum skipi, ikki verða skattaður yvirhøvur. Tað havi eg alla virðing fyri. Veruleikin er bara, at man góðtekur hetta í dag, men tað má bara ikki vera undir føroyskum flaggi.

Tá man góðtekur, at føroyingar sigla í Danmark og ikki rinda skatt í Føroyum, ja var tað so hóast alt ikki frægari, at teir vóru við føroyskum skipum, tí so fekk samfelagið tonasjuskattin, skrásetagjöldini, offshorekontór og annað "spinof" frá hesi vinnu.

Ringvirkningar

Hjá Supply Service í Leirvík eru tey í dag 8 fólk, og verða skipini skrásett í Føroyum, so verður her talan um fleiri fólk. Tað setir ringar í vatnið og kann verða grundarlag undir øðrum avleiddum virkseminum.

– Tað er tann vegin vit mugu hugsa. Vit sleppa ikki undan tí. Soleiðis gera okkara grannar. Vit kunnu ikki fara í Norðsjógvin undir føroyskum flaggi at kappast og hava verri treytir enn kappingarneytarnir. Vit eru longu í útgangsstøðinum nóg verri fyri, tí vit hava ikki royndirnar í sama mun sum aðrir. Kunnu vit so heldur ikki vera kappingarførir í løn, so kunnu vit bara gloyma alt um eina føroyska shippingvinnu í hvussu so er innan frálansvinnuna.

Tummas heldur eisini vit eiga at hugsa um framtíðar

